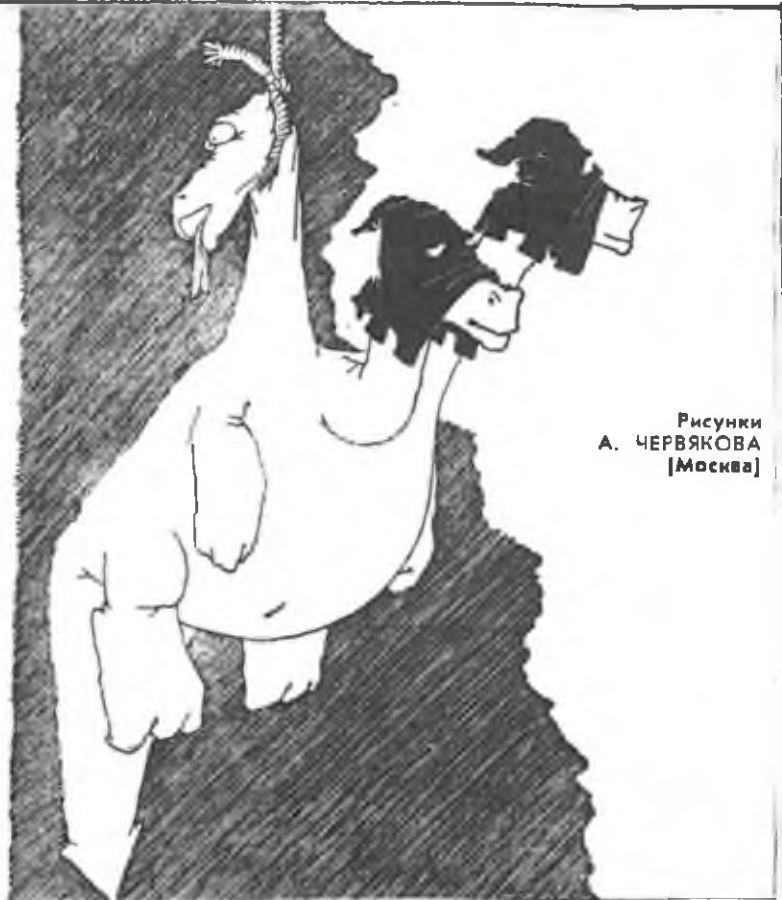

3. září 1989

Рисунки
А. ЧЕРВЯКОВА
[Москва]

"Molodoj
kommunist"
č.7/1989

Vím, v mezích dneška nelze věčně žíti,
svůj chránit kout.

Vím, úkol náš je zemi počeštiti
anebo zahynout.

Počtáři osudů vy příliš přesní!
Do vašich oken otázka ta buš!

Co s vojínem, jenž o maršálství nesní,
co s národem, jenž abdikoval už?

Viktor Dyk

u v n i t ě ě í s l a :

1. Před 21. výročím okupace naší země vojsky pěti států
aneb o tom jak v Šumperku "sundávali" Stalinův pomník.
2. Základní prohlášení Klubu právní podpory.
3. Alexandr Solženicyn: Souostroví GULAG

Připravuje se: 50. výročí II. světové války
Reportáže z Gdanska, kolébky "Solidarity"

v y c h á z e l o 1 9 7 3 - 1 9 7 5
o b n o v e n o 1 9 8 7 r o č n í k 6 ě í s l

Vydává: Vladimír Hajný, Čs. armády č.34, 787 01 Šumperk

Před 21. výročím okupace naší země vojsky pěti států
aneb o tom jak v Šumperku sundávali Stalinův pomník.

20.srpna ráno kolem osmé hodiny jsem byl vyzván pracovníky StB a odvezen na policejní stanici u chrámu sv.Barbory, kam se zanedlouho dostavil i vyšetřovatel StB z Ostravy. Po několika obligátních otázkách týkající se politické situace v pozvolna se hroutících systémech spojených s dnes již tenoučkou pupeční šňůrou až se stalinismem, přešel hned k věci.

Předložil mi dopis podepsaný asi čtyřmi nečitelnými podpisy v němž se pravilo zhruba toto: "Dotali jsme od pana Hajného "Lidové noviny" jejichž obsahem se cítíme pobouřeni. I když nesouhlasíme úplně se vším co se v naší zemi děje, víme, že pan Hajný a jeho našeptávači z charty si nepřejí nic jiného než to, aby na našich ulicích tekla krev. Žádáme, aby byla takovým lidem jako pan Hajný znemožněna další činnost, neboť chtějí, aby opět došlo ke krveprolití! Odmítl jsem cokoliv vypovídat v této věci a řekl jsem, že v civilizovaných zemích se anonymy hází do koše. Poté mne vyšetřovatel obvinil slovy: "Vy jste úplná nula. Vy se škrábete nahoru, ale oni vás mezi sebe nevezmou. Vy se bojíte i vlastního stínu!"

Posléze mi sdělil, že dojde k vyšetřování ve věci podpisů pod petici o navrácení původních názvů po prezidentu Masarykovi a jeho pomníku, což podepsalo kolem 70 občanů okresu Šumperk. A výhrůžně dodal: "Jestliže se prokáže byt i jen jediný člověk uvedený v seznamu tuto petici nepodepsal, počítejte že vás obviní u soudu za zneužití svého jména. A ti u nichž se jejich podpis potvrdí se budou muset odpovídat občanskému výboru. My jim ty podklady zjistíme, ale pořádek at si udělají sami". Jak později vyšlo najevo dochází k soustavnému vyšetřování pravosti podpisů jednotlivých občanů. K uvedené petici jsem sdělil, že jsem ji poslal podle rozdělovníku uvedeného v dopise a pokud se týká pravosti podpisů tak, že o tom jsem chtěl hovořit s adresáty petice a podivil jsem se, že i když již dávno uplynula lhůta v níž se má podle zákona odpovídat občanům na jejich podání, tak mě místo toho vyšetřuje policie.

Samozřejmě, že jsme se dostali i k již proslulému pomníku J.V.Stalina, který byl v loňském roce opatrně přemístěn na méně nápadné místo města, kde obklopen překrásnou zelení se majestátně vyjímá v nadživotní velikosti a stále shlíží na své šroubky, matičky, kolečka a třísky dnes již poněkud porouchaného mechanismu. Při té příležitosti jsem mu sdělil, že jsem slyšel že někteří sovětské důstojníci ze šumperské posádky zaslali tajemníkovi OV KSČ dopis, v němž ho také žádají o odstranění tohoto pomníku. Na to mi řekl že to není pravda, že kdyby něco takového bylo, že se to doví oni první, ale že když tomu nevěřím, tak prosím, může prý zavolat důstojníkovi ze sovětské kontrarozvědky přímo do kasáren. A opravdu, vzal telefon a okamžitě onomu důstojníkovi zavolal a dobrou ruštinou se ho na to zeptal a sdělil mi že opravdu nic takového sovětské důstojníci nepsali a do telefonu dodal: "Al pokud se týče toho pomníku se Stalinem, tak to je naše záležitost, vy se nádo toho nebudete plést." A ke mně: "To je státní majetek a ten si my už dokážeme uhlídat." Na to jsem poznamenal, že já osobně už nejsem proti jeho zbourání, ale chtěl bych, aby u jeho nohou byl postaven pomníček jeho obětem.

Pak mne převezli na OO-VB v Šumperku, kde jsem zůstal na cele zadržení až do 21.8.89 a kolem 18,00 hod. mne propustili. Tím jsem měl možnost se dozvědět, že i v Šumperku proběhlo připomenutí obětí důstojným způsobem jako asi v mnohých městech i vesničkách. Neurčený počet lidí se v 17,00 hod. zastavil na dvě minuty a poté korsoval po městě. V pozdních večerních hodinách se u Kulturního domu zapálilo v řadě množství větších svíček až k jezírku uprostřed parku a mladí lidé v počtu asi 40 tiše vzpomínali, kolem půlnoci asi 10 příslušníků VB přítomné legitimovali a svíčky rozkopali.

Následující den však došlo k překérní situaci na výstavě plakátů mladých divadelních skupin v Kulturním domě. Z ničehož nic se tam objevili pánové v civilu a s fotoaparáty, takže si vystavená dílka fotografovali a najednou začali sundávat ze stěny plakát, na němž se skvěla socha Stalina s velkým červeným otazníkem a datem 21.8.1989. Totéž postihlo i vystavenou první stránku sovětského časopisu "Krokodil" č.17/89 na níž říká Jidáš už pod ukřižovaným Ježíšem Kristem: "Já nemyslím, že bych se měl kát. Byla taková doba."

Základní prohlášení Klubu právní podpory.

Založení klubu bylo inspirováno smrtí Pavla Wonky, který tragicky zesnul na jaře roku 1988 ve věznici v Hradci Králové za dodnes nevyjasněných okolností, navštědčujících porušování základních lidských norem vůči vězněným osobám.

Klub je určen široké veřejnosti a členem se tudíž může stát každý bez ohledu na své politické či náboženské přesvědčení. Programem klubu je zajistit rozvíjení právního vědomí mezi občany tak, aby mohli plně požívat práv zaručených ústavou a ostatními zákony československého státu. Zároveň se klub zasazuje o zajištění spravedlnosti a poskytuje pomoc v případech, kdy je zákon postupem státních orgánů, nebo společenské organizace porušen.

Všeobecné právní vědomí prostých občanů není na odpovídající úrovni tak, aby se mohli v naznačených případech účinně hájit a důsledně uplatňovat svá práva, kterých si mnohdy nejsou ani vědomi nebo je nevyužívají. Cílem Klubu právní podpory je odstranění tohoto společensky nežádoucího stavu a prosazení a zajištění opravdové gласnosti a zároveň poskytování všestranně právní pomoci občanům.

Program činnosti:

1. Shromažďování případů osob stíhaných v rozporu se zákonem a jejich zveřejňování všemi dostupnými prostředky.
2. Shromažďování a zveřejňování informací o životě postiženého, aby se stal veřejně známou osobou.
3. Organizování akcí na podporu postiženého a jeho rodiny včetně poštovního styku do vazby.
4. Podpora a pomoc osobám nejen v řízení trestním, ale i občansko-právním a správním. Zejména v případech sporů pracovních či sporů s hromadnými sdělovacími prostředky.
5. Organizování setkání, na kterých budou občané seznamováni se základními právními dokumenty jak československými tak mezinárodními.
6. Na setkáních informovat občany podrobně o právních vztazích vyplývajících ze základních právních předpisů /správní, občanské, pracovní a trestní právo/.
7. Účastí na soudních jednáních tak přítomností veřejnosti napomáhat objektivitě soudních rozhodnutí.
8. Informování československé a mezinárodní veřejnosti o porušení právního řádu a tímto pomáhat k dosažení spravedlnosti a práva.
9. Zajištění veřejné kontroly poměrů v československých věznicích, na př. besedami s bývalými vězni a funkcionáři státních orgánů.

Cílem Klubu právní podpory je postupné vytvoření veřejné kontroly nad dodržováním zákonnosti a právního řádu tak, jak jí zaručuje Ústava ČSSR.

Zájemce o spolupráci či pomoc se může obrátit na mluvčí klubu s tím, že nebude-li si to přát, nebude jeho jméno zveřejněno.

Mluvčí Klubu právní podpory pro rok 1989:

Roman Rákosník, B.Němcové 3, Jablonec nad Nisou, 466 04, tel. 23761
Lubor Kohout, Karlovo náměstí 17, Praha 2, 120 00
Alois Nečvěd, 5.května 1783, Louny, 440 01

V Praze 14. února 1989

Alexandr Solženicyn: MODRÉ PRUHY

Ukázka je ze čtvrté kapitoly prvního dílu knihy "Archipelag GULAG"

A hle v západním Německu k r.1966 bylo odsouzeno 86.000 nacistických zločinců /a ve východním - není známo, znamená p ř e k o v a l i se, oceňují je ve státní službě/ - a my jsme pobouřeni, my stránky novin a vysílacích hodin na to nelitujeme, my i po práci zůstaneme na mítinku a odhlasujeme: málo je i 86 tisíc - málo! i 20 let - málo! přidat!

A u nás jsme odsoudili /podle publikovaných výsledků/ - okolo třiceti lidí. /Redakce: těžko říci podle jakých výsledků se tu hovoří./

To co je za Odrou, za Rýnem - to nás zlobí. A to co je v Počmoskzví či u Soči za zelenými zábery, a to, že vrahové našich mužů i otců jezdí po našich ulicích a my jim ustupujeme z cesty - to nás nepálí.

A mezitím jestli 86 tisíc západoněmeckých převedeme na naše proporce, tak to by bylo na naši zemi č t v r t m i l i o n u !

No a za čtvrt století jsme nikoho z nich nenašli, nikoho jsme neposlali před soud, bojíme se dotknout j e j i ch rány. A jako symbol těch všech žije na ulici Granovského č.3, samolibý, tupý, do dnešní doby nic z toho nee chápající Molotov, celý prosáklý naší krví, důstojně přecházející chodník, a sedající si do dlouhého a širokého automobilu. /Redakce: V.M.Molotov-Skrjabin, od r.1962 na penzi, zemřel v r.1986./

Záhada, kterou ne nám, současníkům je dáno rozřešit: p r o č Německo musí potrestat své zločince, a Rusko - nemusí? Jakáto smrtonosná cesta nás čeká, jestliže se nemusíme očistit od toho vředu, hnijícího v našem těle?

Země, která 86 tisícrát z titulu soudce odsoudila špatnost i /nesčíslněkrát ji odsoudila v literatuře i před mládeží/ - rok za rokem, stupínek po stupínek se od ní očišťuje.

A co máme dělat my?...Někdy v budoucnu naši potomci nazvou několik pokolení - pokolení nemohoucích: zprvu jsme pokorně dovolili aby nás vybíjeli po milionech, potom jsme ustaraně a pečlivě ochraňovali vrahy v jejich blahobytném stáří. Co dělat jestliže velká tradice ruského pokání je jim cizí a směšná?...co dělat jestliže živočišný strach z přetrpění alespoň setiny toho co oni činili jiným, převyšuje u nich jakoukoliv náklonnost ke spravedlnosti? Jestliže chtívou náručí se drží za úrodu blahobytu, vypěstovanou na krvi zahynulých? Rozumí se, že ti kteří kroutili klikou mlýnku na maso, dejme tomu v 37-roce, nejsou již mladí, je jim od 50 do 80 let, a své nejlepší léta prožili v dostatku, sytí, v komfortu a veškerá spravedlnost se opozdila, nemůže už nad nimi zvítězit.

A tak tedy budme velkodušní, nebudeme je střílet, nebudeme je nalévat ani solenou vodou, ani je nezasypeme štěrnicemi, ani jim nebudeme dávat uzdu "na vlašťovku", držet je na bezesném stání po týdny, ani je nebudeme mlátit střevíci, ani gumovými obušký, ani jim nebudeme stahovat lebku železným kruhem, ani je vtěstnávat do cely, jak zavazadla, aby leželi jeden na druhém - nic z toho jim nebudeme dělat, a co dělali oni! Ale před naší zemí a před našimi dětmi jsme povinni v š e c h n y u s v ě d ě t i t a v š e c h n y s o u d i t ! Soudit už spíše ani ne tak je, jako jejich zločiny. Docílit, aby každý z nich chtěl říci hodně nahlas:

- Ano byl jsem zločinec a vrah.

Jestliže by se toto v naší zemi proneslo a l e s p o ň čtvrt milionkrát - tak možná že by to i stačilo?

Ve XX.století nelze ani po desetiletích rozlišovat co je zvěrstvo, které náleží soudit a co je takové to "staré", které se "nemá převracet"!

My jsme povinni odsoudit veřejně samou i d e u pomsty jedněch lidí na druhé! Neodsuzujíc, či přímo nerušíc zločince, my nejenom že jsme shovívaví k jejich nanicovatému stáří - my tím samým právě novým pokolením vytrháváme veškeré základy spravedlnosti. Právě proto nám vyrůstají "lhostejní" a ne vlivem slabé "vychovatelské práce". Mladí si osvojují, že podlost se nikdy v zemi netrestá, ale vždy přináší blahobyť.

A neútně že, a strašně se bude v takové zemi žít!